

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 17.10. 2018р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Організація бізнесу і конкурентна розвідка

Підготовки	магістра
галузь знань	12 Інформаційні технології
спеціальність	124 Системний аналіз
освітня програма	«Консолідована інформація»

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «Організація бізнесу і конкурентна розвідка» підготовки магістра, галузь знань 12 «Інформаційні технології», спеціальності 124 «Системний аналіз», освітньої програми «Консолідована інформація».

Розробник: доктор економічних наук, професор кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу, проректор з наукової роботи та інновацій СНУ імені Лесі Українки **Бояр А. О.**

Рецензент: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та кредиту СНУ імені Лесі Українки **Макара О. В.**

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу

протокол № ____ від _____ 2018 р.

Завідувач кафедри: _____ (Митко А.М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин
протокол № ____ від _____ 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Романюк Н.І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань 12 «Інформаційні технології», спеціальність 124 «Системний аналіз», освітня програма «Консолідована інформація», магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 210/7		Рік навчання 5, 6
		Семестр 10, 11-ий
ІНДЗ: немає		Лекції 40 год.
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Лабораторні заняття 24 год.
		Самостійна робота 110 год.
Консультації 12 год.		
Форма контролю: 10-й семестр - залік 11-й семестр - екзамен		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вивчення навчальної дисципліни «Організація бізнесу і конкурентна розвідка» передбачає формування у студентів системних знань щодо теоретичних основ функціонування мікроекономічного суб'єкта, правових і практичних основ організації бізнесу в Україні, методів і засобів ведення конкурентної боротьби та інформаційного її забезпечення.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- суть, принципи та механізми функціонування ринкових систем;
- теоретичні основи функціонування підприємства в різних типах ринкових структур;
- правові основи організації та ведення бізнесу в Україні;
- види і форми організації підприємницької діяльності в Україні;
- цілі і сфери інтересів конкурентної розвідки;
- методи та засоби ведення конкурентної боротьби.

вміти :

- аналізувати ринкове середовище функціонування підприємства;
- ідентифікувати тип ринкової структури на конкретному сегменті (галузі) ринку та розробляти відповідні тактичні і стратегічні схеми поведінки підприємства;
- вільно оперувати категоріями «дохід», «витрати», «прибуток», «ціна», «обсяг виробництва» тощо та використовувати їх у моделюванні бізнесу;

- розраховувати оптимальні обсяги виробництва продукції підприємством;
- здійснювати бізнес-планування та реєстрацію підприємства;
- проводити маркетингові дослідження;
- здійснювати конкурентну розвідку та ефективно використовувати одержану інформацію.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ведення бізнесу

Тема 1. Основні характеристики бізнес-середовища. Ринок: суть, принципи та механізми функціонування, види. Ціна: суть, види, механізми ціноутворення. Ринковий попит: суть, фактори, закон попиту, графічна та функціональна інтерпретація. Пропозиція: суть, фактори, закон пропозиції, графічна та функціональна інтерпретація. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Еластичність як характеристика залежності між аргументом і змінною. Еластичність попиту й еластичність пропозиції. Їх інтерпретація. Конкуренція: суть, засоби, види.

Тема 2. Фінансові характеристики бізнес-діяльності. Витрати виробництва: види, структура, способи розрахунку. Сукупні, постійні, змінні витрати – графічна та функціональна диспозиція. Середні сукупні витрати, граничні витрати та їх інтерпретація. Дохід і прибуток підприємства. Категорії, що характеризують дохід (середній, граничний). Співвідношення категорій доходу і витрат. Рівність граничних витрат і граничного доходу як умова максимізації прибутку підприємством.

Тема 3. Теоретичні моделі організації бізнесу у різних типах ринкових структур. Можливості ідентифікації базових моделей типів ринку та її значення. Ринок досконалої конкуренції – суть та головні ознаки. Діяльність підприємства в умовах досконалої конкуренції. Чиста монополія. Прийняття рішень підприємством-монополістом. Суть та ознаки ринку монополістичної конкуренції. Діяльність підприємства в умовах монополістичної конкуренції. Способи поведінки підприємств в умовах олігополії: дуополія, картель, одночасне встановлення обсягів виробництва (модель Курно), лідерство за цінами та ін.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти організації бізнесу в Україні

Тема 4. Передумови організації бізнесу в Україні. Організація діяльності підприємства: зв'язок між теорією і практикою. Необхідні знання (освіта) для започаткування підприємницької діяльності. Стартовий капітал. Джерела та способи залучення стартового капіталу. Маркетингові дослідження як передумова започаткування бізнесу. Засоби виробництва та обладнання. Виробничі та складські приміщення. Досвід підприємницької діяльності як передумова започаткування бізнесу. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив підприємства. Організаційно-правові особливості відкриття підприємства в Україні.

Тема 5. Стартап-індустрія та бізнес-інкубація в Україні. Стартап як новітня форма пілотування бізнес-проекту. Інноваційні розробки, що мають перспективи комерціалізації. Патентування інноваційних розробок. Можливості промоції стартап-проектів в Україні. Хакатон як стартова площадка для стартапу. Конкурси стартап-проектів в Україні. Стартап-школи. Діяльність інноваційних хабів в Україні. Бізнес-інкубатори: суть, призначення і форми діяльності. Досвід бізнес інкубації в Україні. Співвідношення категорій «стартап», «бізнес-інкубатор», «науково-технічний парк», «підприємство».

Тема 6. Бізнес-планування. Призначення та цілі бізнес-плану. Завдання, які дає можливість розв'язати бізнес-план. Етапи розробки бізнес-плану. Технологія розробки

бізнес-плану. Зміст та структура бізнес-плану: резюме (короткий опис проекту), опис підприємства та галузі, опис продукту (послуги), маркетинг і збут продукції, план виробництва продукції, організаційний план, фінансовий план, ризики та гарантії, додатки.

Тема 7. Організаційно-правові форми та реєстрація підприємств. Види підприємств в Україні. Фізична особа-підприємець та юридична особа (підприємство). Унітарні та корпоративні підприємства: переваги та недоліки. Види корпоративних підприємств. Класифікація підприємств: комерційні/некомерційні; колективні, комунальні, державні; головні (материнські) підприємства, дочірні, асоційовані, філії; малі, середні та великі (крупні) підприємства; за галузево-функціональним видом діяльності. Державна реєстрація підприємницької діяльності як головний процес легалізації діяльності суб'єкта. Установчі документи підприємства: зміст, структура, види. Назва підприємства.

Тема 8. Основи конкурентної розвідки. Конкуренція як фактор розвитку підприємства. Конкурентна політика держави та конкурентна діяльність підприємств. Промислове шпигунство і конкурентна розвідка: суть та співвідношення категорій. Цілі конкурентної розвідки. Класифікація методів конкурентної розвідки: за відповідністю морально-етичним нормам ведення конкурентної боротьби («білі» та «сірі»), залежно від спрямованості (проти компанії, проти персони, універсальні). Спектр завдань та сфери інтересів конкурентної розвідки. Відповідальність за порушення конкурентного законодавства, недобросовісну конкуренцію та промислове шпигунство.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Сем.	Лаб.	Конс.	Сам.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ведення бізнесу						
Тема 1. Основні характеристики бізнес-середовища	29	6	4	3	2	14
Тема 2. Фінансові характеристики бізнес-діяльності	31	6	6	3	2	14
Тема 3. Теоретичні моделі організації бізнесу у різних типах ринкових структур	38	8	6	6	2	16
Разом за змістовим модулем 1	98	20	16	12	6	44
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти організації бізнесу в Україні						
Тема 4. Передумови організації бізнесу в Україні	23	4	1	3	1	14
Тема 5. Стартап-індустрія та бізнес-інкубація в Україні	16	4	1	-	1	10
Тема 6. Бізнес-планування	24	4	2	3	1	14
Тема 7. Організаційно-правові форми та реєстрація підприємств	25	4	2	3	2	14
Тема 8. Основи конкурентної розвідки	24	4	2	3	1	14
Разом за змістовим модулем 2	112	20	8	12	6	66
Усього годин	210	40	24	24	12	110

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 3

Тема 1. Основні характеристики бізнес-середовища	14
Тема 2. Фінансові характеристики бізнес-діяльності	14
Тема 3. Теоретичні моделі організації бізнесу у різних типах ринкових структур	16
Тема 4. Передумови організації бізнесу в Україні	14
Тема 5. Стартап-індустрія та бізнес-інкубація в Україні	10
Тема 6. Бізнес-планування	14
Тема 7. Організаційно-правові форми та реєстрація підприємств	14
Тема 8. Основи конкурентної розвідки	14
Усього годин	110

7. ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

Студенти виконують лабораторні роботи аудиторно у співпраці один з одним і з викладачем. Лабораторному заняттю передують вивчення відповідної тематики на лекціях і семінарських заняттях та самостійне вивчення відповідної тематики. Кожен студент має виконати усі лабораторні роботи. Бали, набрані за виконання лабораторних робіт, додаються до поточної оцінки.

Лабораторна робота 1

- Середня роздрібна ціна на легковий автомобіль «Шкода Октавіа» на ринку України з 2008 по 2012 роки змінилась з 185 до 210 тис. грн. Порівняйте відсоткову зміну ціни у номінальному і реальному вираженні, якщо щорічний індекс споживчих цін (інфляція) становив у цих роках 22 %, 12 %, 9 %, 5 % і 0 % відповідно.
- У таблиці наведені деякі дані щодо діяльності підприємства. Розрахуйте відсутні показники і заповніть таблицю повністю. Для якого типу ринку характерні такі показники діяльності підприємства?

Виробництво (Q)	Ціна продажу (P)	Сукупні витрати (TC)	Сукупний дохід (TR)	Граничні витрати (MC)	Граничний дохід (MR)	Середні сукупні витрати (ATC)	Прибуток (Pf)
4	50	210		-	-		
6		234	240		20		
	38		266	15	26		
	36	267			22	33,4	
9	33			22	9		

- Функція загальних витрат монополіста має вигляд: $TC = Q^2 + 2Q$. Функція ринкового попиту: $P = 20 - Q$. Визначте обсяг продукції і ціну, що максимізують прибуток монополіста.

Лабораторна робота 2

- Номінальна вартість проїзду у міському транспорті за період з 2010 по 2013 рр. зросла з 1,5 до 2 грн. Що можна сказати про відсоткову зміну реальної вартості проїзду за цей період, якщо індекс споживчих цін у 2010 р. зріс на 9 %, у 2011 р. зріс на 5 %, а за 2012 і 2013 рр. (сукупно) знизився на 1 %?
- Відомо, що постійні витрати фірми становлять 55. Функція граничних витрат має вигляд: $MC = 22 - 8Q + 3Q^2 + 2Q^3$. Знайдіть функцію сукупних витрат і обчисліть їх величину при обсязі виробництва 3.

3. Функція загальних витрат фірми-монополіста має вигляд: $TC = 0,5Q^2 + 2Q$. Функція попиту на продукцію фірми: $P = 10 - 0,5Q$. Визначте ціну, при якій прибуток фірми буде максимальний. Визначте рівень монополістичної влади.

Лабораторна робота 3

1. На початок 2013 р. номінальна ціна одного кілограма картоплі становила в середньому 2,2 грн., а на кінець цього ж року – 5,3 грн. У 2013 р. спостерігалась дефляція (падіння індексу споживчих цін на) 1 %. Як змінилась реальна ціна кілограма картоплі?
2. Функція ТС має вигляд $TC = 2Q^2 + 3Q + 5$. Визначте FC , VC , ATC , AVC , MC .
3. В галузі функціонує багато конкурентних фірм, які мають однакові функції витрат: $TC = 3Q^3 - 2Q^2 + Q$. Визначте ринкову ціну і галузевий обсяг продукції, при яких ринок буде у стані довгострокової рівноваги.

Лабораторна робота 4

1. Номінальний ВВП країни у 2009 р. становив 913 млрд. \$, а у 2010 р. – 1083 млрд. \$. Як змінився реальний ВВП держави у 2010 р., якщо індекс споживчих цін (інфляція) у 2010 р. становив 9 %.
2. Функція ТС має вигляд $TC = 3Q^3 + 8Q^2 + Q + 440$. Визначте функціональні вирази для FC , VC , ATC , AVC , MC .
3. Фірма-монополіст проводить політику цінової дискримінації, реалізуючи продукцію двом групам споживачів за різними цінами. Завдання фірми – максимізувати свої прибутки. Функції попиту кожної з груп мають вигляд: $Q_1 = 120 - P_1$, $Q_2 = 90 - 2P_2$. Функція сукупних витрат монополіста виражається рівнянням: $TC = 2 + 3Q$. Визначте, за якою ціною і у яких кількостях реалізуватиме продукцію монополіст кожній групі споживачів.

Лабораторна робота 5

1. Інфляція у країні за десять років склала 80 %. Ціна на білий хліб за цей період номінально підвищилась з 1,5 до 3,7 у. о. На скільки відсотків змінилась номінальна і реальна ціна на білий хліб у країні за це десятиріччя?
2. Точкова еластичність попиту населення на товар за ціною становить 0,3. Точкова еластичність попиту за доходом – 0,6. На скільки відсотків зміниться обсяг попиту населення на даний товар, якщо ціна підвищиться на 4 %, а доходи скоротяться на 2 %?
3. Наступна інформація характеризує діяльність фірми:
 $MR = 1000 - 20Q$, Яку кількість
 $MC = 100 + 10Q$.
продукції і за якою ціною реалізує фірма, якщо: а) вона функціонує як чиста монополія; б) вона функціонує в умовах конкуренції.

Лабораторна робота 6

1. Крива попиту на рюкзаки в невеличкому місті описується рівнянням: $Q_d = 600 - 2P$; крива пропозиції: $Q_s = 300 + 4P$, де Q_d – обсяг попиту на місяць (шт.), Q_s – обсяг пропозиції, P – ціна. Визначте рівноважні ціну і обсяг попиту на рюкзаки. Зобразіть ринкову рівновагу графічно. Що відбудеться, якщо з певних причин ціна зміниться до 40? Проаналізуйте коротко ситуацію.
2. Зниження рівня доходів споживачів на 20 % за певний період викликало скорочення попиту на товар за той самий період на 40 %. Розрахуйте коефіцієнт точкової еластичності попиту за доходом. Що він означає?
3. Довгострокові загальні витрати характеризуються функцією: $TC = 2Q^3 - 6Q^2 + 4Q$. Визначте мінімальний ефективний розмір (обсяг виробництва) підприємства.

Лабораторна робота 7

1. Попит на банківські кредити у країні виражається рівнянням: $D_K = 2400 - 100r$, пропозиція – $S_K = 1200 + 200r$, де r – відсоткова ставка на кредити. Ринок кредитів є конкурентним. Визначте, за якою відсотковою ставкою мають змогу отримувати кредити юридичні та фізичні особи в даній країні. Національний банк встановлює максимальне обмеження на кредитну ставку на рівні 3 %. Як зміниться ситуація на ринку?
2. У результаті підвищення ціни на товар із 3 до 4 грн. обсяг попиту скоротився з 7 до 5 млн. на рік. Визначте коефіцієнт точкової еластичності попиту за ціною. Коротко інтерпретуйте його.
3. Витрати конкурентної фірми характеризуються функцією: $TC = Q^3 - 4Q^2 + 6Q$. Яким буде обсяг виробництва у довгостроковому періоді? Ринкова ціна?

Лабораторна робота 8

1. Ринковий попит на працю в галузі задано кривою $L = 1200 - 10w$, де L – денний попит на працю, а w – рівень зарплати. Криву пропозиції задано рівнянням: $L = 20w$. Яким є рівень заробітної плати і найнятої робочої сили? Якщо уряд встановить мінімальну заробітну плату на рівні 500 \$, як зміниться ситуація на ринку праці?
2. Доходи споживачів зросли на 5 %. Розрахуйте зміну попиту на пральні машини, коли коефіцієнт точкової еластичності попиту на них за доходом становить 1,4.
3. Функція сукупних витрат конкурентної фірми виражається рівнянням: $TC = 5Q^2 + 2Q$. Ринкова ціна $P = 12$ грн. Чи буде отримувати фірма прибуток в короткостроковому періоді? Який?

Лабораторна робота 9

1. Попит і пропозиція на обіди в студентському кафе описуються рівняннями:
 $Q_D = 2400 - 100P$ та $Q_S = 1000 + 250P$. Підрахуйте рівноважну ціну та кількість проданих обідів. Адміністрація університету встановила максимально можливу ціну за обід – 3 грн. Проаналізуйте наслідки такого рішення. Зобразіть і проаналізуйте ситуацію графічно.
2. Зниження ціни товару на 4 % викликало підвищення попиту на нього на 8 %. Розрахуйте коефіцієнт точкової цінової еластичності попиту. Коротко поясніть значення цього показника.
3. Наступна інформація характеризує діяльність фірми:
 $TR = 900Q - 10Q^2$,
 $MC = 15Q + 200$.
Яку кількість продукції і за якою ціною реалізує фірма, якщо вона функціонує як чиста монополія?

Лабораторна робота 10

«Організація бізнесу в Україні: case-study»

Здійсніть аналіз діяльності сучасного підприємства (чи ФОП) на власний вибір на основі власного досвіду чи опитування практикуючого бізнес-керівника. Тема роботи одна для всіх, підприємства – різні у кожного студента.

Орієнтовний план роботи:

1. Загальна характеристика (назва, організаційна форма, розмір, напрям діяльності тощо).
2. Передумови заснування.
3. Особливості функціонування на початковому етапі.
4. Проблеми, з якими довелося стикнутися на різних етапах.
5. Плани розвитку бізнесу.
6. Науково-теоретичні основи ведення бізнесу.

Можна побудувати структуру роботи у вигляді інтерв'ю з власним підсумовуючим розділом, який пов'язує отриману інформацію з теорією економічної діяльності, організації бізнесу і конкурентної розвідки.

Орієнтовний обсяг роботи: 13-17 сторінок чистого тексту (14 Times шрифт, 1,5 міжрядковий інтервал, стандартні поля, А-4).

На титульній сторінці вказується назва роботи (включаючи назву підприємства) і автор. Решта оформлення – в довільній формі.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання лабораторних робіт. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем і за лабораторні роботи (максимум 40 балів);
- 2) модульна контрольна робота (максимум 60 балів).

Поточне оцінювання.

Бали поточного оцінювання студенти заробляють протягом семестру під час семінарських занять та за рахунок виконання лабораторних робіт.

За виступ на семінарі студент може отримати до 5 балів. Доповнення, зауваження та поправки виступів оцінюються за трьохбальною шкалою. Питання до виступаючих та викладача оцінюються у максимум 1 бал. Мінімальний крок оцінювання – 0,5 бала. Кількість балів, які студент може набрати протягом семінарського заняття не обмежена.

Завдання для лабораторної роботи надаються студентам на початку відповідних лабораторних занять, виконуються на занятті та дома і повертаються викладачу на перевірку до наступного лабораторного заняття. Лабораторні роботи № 1-9 викладач оцінює за 5-бальною шкалою кожне і додає ці бали до набраних протягом семінарів балів. Лабораторна робота № 10 оцінюється за 10-бальною шкалою.

Після закінчення останнього лабораторного заняття усі набрані протягом семестру бали викладач підсумовує і інтерполює за 40-бальною шкалою. Це робиться за допомогою комп'ютерної програми «Excel» наступним чином: студент з найвищою кількістю набраних балів оцінюється у максимальну кількість балів – 40, а набрані іншими студентами бали пропорційно інтерполюються в сторону зменшення.

Модульний контроль.

Підсумкове модульне оцінювання проводиться в усній або письмовій формі за шкалою від 0 до 60 балів (два питання з наведеного нижче переліку і одне практичне завдання аналогічне до завдань для лабораторної роботи; кожне з питань оцінюється у 20 балів).

Таблиця 4

10-й семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)			Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 3	Модуль 5	
Змістовий модуль 1			Лаб. роботи 1-9	МКР	
Тема 1	Тема 2	Тема 3			
6	7	7	20	60	100

У 10-му семестрі підсумковий контроль проходить у формі заліку. Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни, та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Максимальна сума балів за курс – 100.

11-й семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)					Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 2				Модуль 4	Модуль 6	
Змістовий модуль 2					Лаб. робота 10	
Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8		
6	6	6	6	6	10	60
100						

У 11-му семестрі підсумковий контроль проходить у формі екзамену, за складання якого студент може отримати максимум 60 балів. Студент обов'язково складає екзамен у тому разі, якщо набрав менше 75 балів протягом семестру, або якщо не згідний з балами, які набрав. У такому разі, бали за модульні контрольні роботи анулюються, залишаються бали за поточне оцінювання.

Максимальна сума балів за курс у 11-му семестрі – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно зі шкалою оцінювання.

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Добре	
75 - 81		
67 -74		
60 - 66	Задовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Незадовільно	

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
2. Лазарева С. Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу: навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 667 с.

3. Мельников А. М. Основи організації бізнесу [текст] : навч. посіб./ за заг. ред. А. М. Мельникова [А. М. Мельников, О. А. Коваленко, Н. Б. Пундяк] – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 200 с.
4. Мельникова В.І., Яременко В.Г., Мельникова О.П., Корнівська В.О. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 400 с.
5. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський. – К.: Основи, 1996. – 646 с.
6. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу: менеджмент підприємницької діяльності: навч. посібник. – К.: Кондор, 2011. – 912 с
7. Ткачук Т.Ю. Конкурентна розвідка / Т.Ю. Ткачук. – К.: НА СБ України, 2009. – 272 с.

10. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Ринок: суть, принципи та механізми функціонування, види.
2. Ціна: суть, види, механізми ціноутворення.
3. Ринковий попит: суть, фактори, закон попиту, графічна та функціональна інтерпретація.
4. Пропозиція: суть, фактори, закон пропозиції, графічна та функціональна інтерпретація.
5. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
6. Еластичність як характеристика залежності між аргументом і змінною. Еластичність попиту й еластичність пропозиції. Їх інтерпретація.
7. Конкуренція: суть, засоби, види.
8. Витрати виробництва: види, структура, способи розрахунку.
9. Дохід і прибуток підприємства. Категорії, що характеризують дохід (середній, граничний).
10. Ринок досконалої конкуренції. Діяльність підприємства в умовах досконалої конкуренції.
11. Чиста монополія. Прийняття рішень підприємством-монополістом.
12. Діяльність підприємства в умовах монополістичної конкуренції.
13. Способи поведінки підприємств в умовах олігополії.
14. Необхідні умови відкриття підприємства.
15. Маркетингові дослідження як передумова започаткування бізнесу.
16. Стартап-індустрія та бізнес-інкубація в Україні.
17. Бізнес-планування. Призначення та структура бізнес-плану.
18. Організаційно-правові форми підприємств.
19. Види та класифікація підприємств в Україні.
20. Установчі документи підприємства.
21. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
22. Особливості національного підприємництва.
23. Конкуренція як фактор розвитку підприємства.
24. Конкурентна політика держави та конкурентна діяльність підприємств.
25. Промислове шпигунство і конкурентна розвідка: суть та співвідношення категорій.
26. Класифікація методів конкурентної розвідки.
27. Сфери інтересів конкурентної розвідки.
28. Бізнес-кейс – історія успіху/невдачі організації сучасного підприємства (ФОП).